

Touw maken van vlas vezels

Van vlas tot linnen draad

- Vlas verbouwen om de stengel

In de stengel zitten taaie vezels waarvan onder andere textiel en touw gemaakt kunnen worden.

- Oogsten (= slijten)

Als het tijd is om te oogsten wordt de plant met wortel en al uitgetrokken (slijten) om zoveel mogelijk vezel te krijgen en rotten van de stengel door afsnijden te voorkomen. (De bundels blijven even liggen, anders zijn ze te slap om te verwerken. Van het liggen worden ze steviger.)

- Repelen

Bossen vlas worden over een ijzeren pinnenkam getrokken om de zaaddoosjes eraf te halen.

- Roten

De kale stengels worden in water (ongeveer 4 a 5 dagen) of op het land te rotten gelegd. Het is de bedoeling dat de zachte vezels die om de houtpijp zitten worden losgemaakt. Deze vezels zitten vast met pectine. Onder invloed van bacteriën wordt deze pectine gesplitst.

Het is een hele kunst om te weten wanneer het vlas genoeg geroot heeft. Te lang rotten tast ook de zachte vezel aan, te kort rotten maakt de houtpijp niet los.

Roten stinkt geweldig. Sommige mensen denken dat je het woord als “rotten” uitsprekt. Als je het ruikt snap je waarom.

- Drogen

De natte stengels moeten nu eerst weer drogen. Om stevig te worden, en makkelijker te breken en voor de conservering van de taaie vezels.

- Braken, Brakelen of Brekelen

De droge stengels worden gebroken. Waarschijnlijk gebeurde dit in de prehistorie met knuppels, maar wij hebben er ook een braakbank voor. De braakbank is een houten apparaat met een scharnierende hefboom, waartussen je de houten kern in kleine stukjes kunt hakken.

- Zwingelen

Om deze losse houtdeeltjes (lemen) kwijt te raken sla je er met een gladde spaan langs en zo vliegen de droge, korte houtdeeltjes weg.

- Hekelen

Het over de hekel halen is eigenlijk het uitkammen van de vezels om restjes rommel en korte eindjes te verwijderen. Ook worden de vezels zo geordend. Vlas kan op een stok (spinrok) gebonden worden om gemakkelijker te kunnen spinnen. Maar er zijn ook andere methoden.

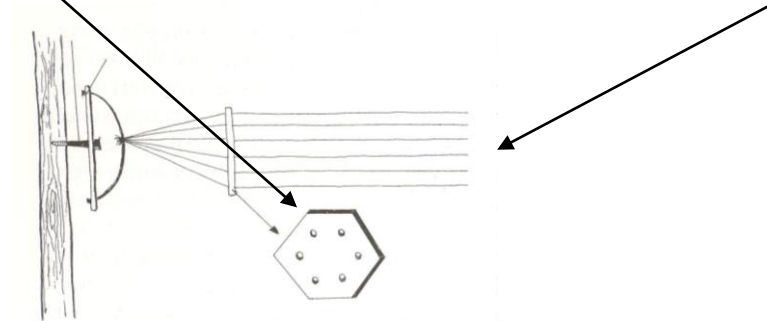
- Spinnen

Je spint met een spinklosje, een stokje met een spinsteentje er aan. Bij het spinnen trek je steeds een of meer vezels uit de bos en spint die in de lengterichting met vochtige vingers aan elkaar. Het draaiende spinklosje zorgt voor de samenhang van de draad, door de vezels in elkaar te draaien.

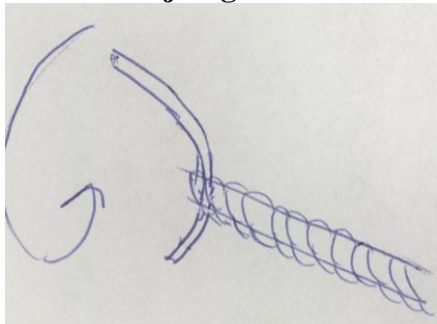
Experiment van linnen draad tot touw

- Twijn 2 linnendraden
- Twijn 2 getwijnde linnendraden
- Meet 6 x een lengte af van b.v. 8 passen (= ongeveer 7,5 meter) 6 mensen nemen ieder een lengte strak vast, die op onderstaande manier aan een paal vast zit

Bot met 6 gaatjes erin. De 7de man staat hierbij en draait met de hand het bot, zodat de 6 draadjes, die door de gaatjes zitten om elkaar gaan draaien. Aan de 6 einden staan 6 mensen.

- Extra twijning met een krom stokje, ieder apart, om de twijning hetzelfde te krijgen.

- De zevende bediend het vliegwiël (= bot met 6 gaatjes erin) en heel langzaam ontstaat er een schitterend touw. (van $6 \times 4 = 24$ linnen draden)

RESULTAAT: na ongeveer 4 uur een pinkdik touw van 7 passen lang. Krimp van $1/8^{\text{ste}}$ = 12,5%

Probeer het ook eens.

SUCCES

ANNEKE BOONSTRA